

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. II. An Deus diligat se necessario, non solùm quoad specificationem,
sed etiam quoad exercitium?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

- à creaturis existentibus, aut futuris. Ad probationem secunde partis, distinguo Antecedens: qualibet potentia perficitur per extensionem ad objecta particularia; quando in objecto primario non relucet infinita perfectio, concedo: quando relucet, nego. Cum igitur in objecto primario divina voluntatis, reluceat summa & infinita perfectio, non potest perfici ex amore creaturarum, & extensione ad objecta materialia & secundaria.
31. Instabis: In objecto specificativo voluntatis create, omnis ratio bonitatis reperitur; ejus enim objectum specificativum est bonum ut sic, quod continet omnem bonitatem creatam & incretam, & tamen hoc non tollit, quin per extensionem ad objecta materialia & secundaria perficiatur: Ergo similiter, etsi in objecto specificante voluntatem divinam, contineatur omnis perfectio, hoc non obstat, quin ei ex amore creaturarum, aliqua perfectio possit accrescere.
32. Respondeo concedendo Antecedens, & negando Consequentiam, & paritatem. Ratio discriminis est, quia licet bonum in communi, quod est objectum specificativum voluntatis create, contineat omnem perfectionem suorum particularium objectorum, continet tamen illam solum confusè, & imperfectè; non verò actu, distinctè, & perfectè; & ideò acquirit novam perfectionem ratione sui actus novi, & ex eo quòd de novo, expressè, & directè ad particulare objectum terminatur. In divina verò voluntate secus contingit, quia divina bonitas actualissimè & eminentissimo modo continet omnem rationem bonitatis; imò bonitates creatas perfectiori modo continet, quàm in ipsis creaturis reperiantur. Unde ex eo quòd divina voluntas ad ipsam divinam bonitatem terminetur, habet omnem excogitabilem perfectionem intra lineam voluntatis, & consequenter ex eo quòd ad creaturas terminetur, nulla ei accrescit perfectio.
33. Arguitur ultimò contra eandem conclusionem. Creatura non possit terminare divinam volitionem: Ergo neque esse ejus objectum materiale terminativum. Consequentia patet, Antecedens probatur. Quod non est bonum, non potest terminare volitionem divinam, sicut quod non est visibile, non potest actum potentie visive terminare; & similiter de aliis objectis cujuscumque potentie, vel habitus: Sed creaturae non sunt bonae ante volitionem divinam, cum illa sit causa totius bonitatis & perfectionis in rebus, ut supra retulimus ex D. Thoma: Ergo nequeunt illam terminare.
34. Respondeo negando Antecedens, ad cujus probationem, distinguo Majorem. Quod non est bonum in aliquo priori *in quo*, non potest terminare divinam volitionem, concedo. Quod non est bonum, solum pro aliquo priori natura & instantis à quo, nego. Similiter distinguo Minorem: creaturae non sunt bonae ante divinam volitionem, si *ly ante* dicat prioritatem instantis à quo, concedo: si dicat prioritatem instantis *in quo*, nego.
- Explicatur: Sicut si potentia visiva esset efficax ad faciendum suum objectum, etsi pro priori à quo non intelligeretur objectum existens ante visionem, quia tamen poneretur in re, in eodem instanti in quo fieret ipsa visio, tanquam terminus ejus, illa tunc esset notitia intuitiva, quia terminaretur ad rem ut existentem. Ita similiter dicendum est de volitione divina: licet enim illa praesup-
- A ponatur prioritate à quo ad bonitatem creatam quam causat, hoc tamen non impedit quin ad illam possit terminari; quia ad hoc sufficit, quòd talis bonitas ponatur in rebus, pro eodem signo, & instanti *in quo*.
- Vel secundo respondeo, quòd sicut in intellectu distinguitur dictio & contemplatio: dictio tanquam faciens verbum, contemplatio verò ut intelligens in verbo dicto objectum. Ita in voluntate divina potest distingui, quòd sit productiva bonitatis create, & quòd sit volitiva illius; & prima ratio praesupponitur ut faciens objectum, secunda verò ut amans objectum jam factum: quia etsi utraque ad voluntatem pertineat, non tamen eodem modo, sicut de dictione & contemplatione respectu intellectus, communiter docent Philosophi in libris de anima.

ARTICVLVS II.

An Deus diligat se necessario, non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium?

Suppono primò, quòd amor alicujus objecti duobus modis potest dici & esse necessarius. Primò quoad specificationem, quando scilicet voluntas est ad illud ita determinata, ut non possit illud odio habere, sed si in illud tendat, debeat in illud ferri per actum prosecutionis seu amoris; qualiter voluntas nostra est determinata ad bonum ut sic, & ad beatitudinem in communi. Alia dicitur necessitas quoad exercitium, quando scilicet voluntas ita est determinata circa aliquod objectum, ut non possit ab illius amore cessare: quo pacto Beati necessitantur in patria, ad Deum semper & continuo diligendum.

Suppono secundò, quòd Deus suam bonitatem diligit necessario, saltem quoad specificationem; cum enim in illa nulla ratio mali seu inconvenientis proponi possit ab intellectu divino, si aliquem actum voluntatis eliciat circa illam, debet esse actus amoris & prosecutionis. Solum ergo restat difficultas, utrum etiam eam diligat necessario quoad exercitium? & an ratio quòd D. Thomas utitur hic art. 3. efficaciter id ostendat?

§. I.

Duplici conclusione utraque difficultas resolvitur.

Dico primò, Deum propriam bonitatem diligere necessario, utraque necessitate: id est, & quoad specificationem, & quoad exercitium.

Probatur conclusio, Primò quia Spiritus Sanctus procedit ex amore divinae bonitatis: Atqui processio Spiritus Sancti non est contingens, sed omnino necessaria. Ergo & amor divinae bonitatis.

Secundò, Deus necessario & essentialiter est beatus: Sed amor bonitatis divinae ad beatitudinem Dei requiritur: Ergo talis amor est omnino necessarius in Deo.

Tertiò, Omnis perfectio quae in creaturis reperitur, si imperfectionem in suo conceptu essentialiter non dicat, convenit Deo: aliàs summè perfectus essentialiter non esset: Sed amor bonitatis divinae in creatura intellectuali invenitur, & in suo conceptu formali non dicit imperfectionem: Ergo essentialiter convenit Deo, & consequenter non

potest non convenire. Ex quo ulterius sequitur, illam esse necessarium, nedum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium. Quo argumento usus est D. Thomas 1. contra Gent. cap. 80. in fine.

39. Dices, Si hæc ratio valeret, probaret etiam quod amor creaturarum necessario est in Deo, quia etiam talis amor reperitur in creatura rationali, & imperfectionem non dicit; aliàs nec liberè posset Deo convenire.

Sed negatur sequela, ad cujus probationem dicendum est, quod licet amor creaturarum non dicat imperfectionem in absoluta sui convenientia, bene tamen, in sui convenientia necessaria & essentiali; quia maxima imperfectio est, subiectum necessitari ad amorè ab objecto finito & limitato.

40. Dicò secundò, rationem D. Thomæ efficaciter ostendere, Deum amare se necessario, non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium.

Probatur conclusio explicando illam rationem. Sic ergo habet S. Doctor hic art. 3. *Voluntas divina necessariam habitudinem habet ad bonitatem suam, quæ est proprium ejus objectum: unde bonitatem suam Deus ex necessitate vult, sicut & voluntas nostra vult beatitudinem, & qualibet alia potentia habet necessariam habitudinem ad proprium & principale objectum: sicut visus ad colorem, quia de sui ratione est ut in illud tendat.*

Ex quibus verbis sic potest formari ratio. Quælibet potentia ad suum objectum primarium debet applicatum, omnique impedimento secluso, fertur necessario, non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium; ut constat in potentia visiva, respectu coloris lucidi, & in nostra voluntate, respectu beatitudinis: Sed objectum formale primarium voluntatis divinæ, est divina bonitas, ei cognitione clara, intuitiva, & comprehensiva applicata, ipsique identificata, nec potest impedimentum adesse: Ergo suam bonitatem Deus diligit necessario, utraque necessitate.

41. Aliter proponi potest ratio D. Thomæ, & sic formari. Quælibet potentia habet necessariam habitudinem ad suum objectum, juxta suam naturam: Ergo & divina voluntas secundum suam naturam debet dicere necessariam habitudinem ad proprium objectum: Sed natura voluntatis divinæ est ferri ad objectum in actu secundo, cum sit actus purus, omnique potentialitatis expertus: Ergo de ratione illius est attingere objectum necessario, non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium.

§. II.

Solvuntur objectiones.

42. Objicies primò contra primam conclusionem. D. Thomas de potentia qu. 10. art. 2. ad 7. docet Spiritum Sanctum liberè procedere: Sed Spiritus Sanctus procedit ex amore divinæ bonitatis: Ergo talis amor est liber, non verò necessarius.

Respondeo D. Thomam debere intelligi de libertate, ut opponitur coactioni, non verò ut opponitur necessitati; quia voluntas, ut dicitur 1. 2. qu. 6. art. 4. in nullo actu potest cogi, licet in aliquibus necessitari possit.

43. Objicies secundò: Modus operandi perfectior est Deo attribuendus: Sed perfectior modus operandi est operari liberè, & cum dominio sui actus,

Tom. I.

quàm necessario, & sine tali dominio: Ergo Deus non necessario, sed liberè seipsum diligit.

Respondeo concessa Majori, distinguendo Minorem. Perfectior modus operandi est operari liberè, respectu objecti limitati, & in quo non relucet omnis ratio boni, concedo Minorem. Respectu objecti infiniti, in quo relucet ratio summi boni, adæquantis totam capacitatem voluntatis, nego Minorem. Vel etiam dici potest, quod modus operandi liberè est perfectior modo operandi necessario, quando talis necessitas oritur ex imperfecta cognitione objecti, ut contingit in brutis; secus verò quando procedit ex perfectissima cognitione objecti in quo apparet ratio summi boni, ut contingit in amore Dei & Beatorum.

Objicies tertio contra secundam conclusionem. Objectum ut objectum, solum habet specificare potentiam, ac proinde illam solum determinare, & necessitare quoad specificationem, non verò quoad exercitium: Ergo ex eo quod voluntas divina necessariam habet habitudinem ad bonitatem suam, quæ est proprium ejus objectum, non rectè inferitur, Deum se amare necessario, tam quoad specificationem, quàm quoad exercitium.

Respondeo primò: Quòd licet objectum secundum se absolute consideratum, habeat solum specificare potentiam, & eam determinare ac necessitare quoad specificationem; si tamen illud sit debetè applicatum, & omni impedimento careat, ut contingit in proposito, illam determinat ac necessitat, non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium. Ut constat in exemplo coloris debetè applicati potentia visiva, quo utitur D. Thomas, & in essentia divina clarè visa, quæ quia est objectum debetè applicatum voluntati Beatorum, illam determinat, & necessitat ad amorem beatificum, qui necessarius est non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium.

Respondeo secundò, dato Antecedente, negando Consequentiam; quia, ut supra dicebamus, quælibet potentia habet necessariam habitudinem ad suum objectum, juxta suam naturam & conditionem: unde si illa sit actus purus, & semper debeat ferri in actu secundo ad suum objectum, necessitatur & determinatur ad illud, non solum quoad specificationem, sed etiam quoad exercitium; & ideo cum divina voluntas sit actus purus, & omnis potentialitatis expertus, ex eo quod illa necessariam habeat habitudinem ad suum objectum, rectè inferitur Deum suam bonitatem amare necessario, tam quoad specificationem, quàm quoad exercitium.

E ARTICVLVS III.

An Deus diligat necessario creaturas existentes & futuras;

§. I.

Quibusdam præmissis difficultas resolvitur.

Circa hanc difficultatem multiplex versatur sententia. Prima est aliquorum quos supresso nomine refert D. Thomas 2. contra Gentes cap. 23. asserentium Deum necessario quoad specificationem, & quoad exercitium diligere creaturas existentes. Quam sententiam dicit Ferrariensis tenuisse Aristotelem, Avicennam, & Commentatorem.

CCC ij